Na Biblia mobimba, etumbeli (altar) ezali esika mosantu epai Nzambe akutanaka na bato. Ezali esika epai makabo, mbeka, mpe mabondeli etalisamaka. Na Boyokani ya Sika, etumbeli oyo ezali lisusu te ndako ya mabanga to ya bronze, kasi ezali etumbeli ya likoló, oyo ezali liboso ya kiti ya bokonzi ya Nzambe na mokili ya molimo (Baebre 8:5; Emoniseli 8:3).

Soki etumbeli ezali te, boyokani ya solo na Nzambe ekoki kozala te. Ezali esika oyo Nzambe atye mpo bokutani kati na Nzambe mpe moto esalema. Soki moto azwi boyokani na Nzambe kozanga koyeba motuya ya etumbeli, ezali kaka na ngolu (Baefese 2:8–9). Nzela ya Makomi epesaka te lolenge ya kopusana epai ya Nzambe kozanga etumbeli, mpe sik’oyo etumbeli yango ekokisami kati na Yesu Klisto, Nganga Monene na biso (Baebre 4:14–16).

---

## ETUMBELI YA SOLO: YA MOKILI OYO TE

Bato mingi soki bayoki liloba “etumbeli,” bakanisaka eteni ya liboso ya ndako ya losambo, mbala mingi ekembisami mpe

etombolami. Kasi yango ezali kaka elembo. Etumbeli ya solo oyo esalaka ezali ya molimo mpe ezali na likoló, epai Yesu azali kosalela mpo na biso sik’oyo.

> *“Bazali kosalela na esika mosantu oyo ezali kaka ndakisa mpe elili ya oyo ezali na likoló...”*
> *— Baebre 8:5*

Yesu akómi Moyokanisi ya Boyokani ya Sika, apesi te makila ya banyama kasi makila na Ye moko mpo na kopetola biso mpe kopesa biso nzela ya kokóma epai ya Nzambe (Baebre 9:11–14). Yango wana ezali kaka na nzela ya Klisto nde tokoki kopusana pene ya Nzambe.

> *Yesu azongisaki: “Ngai nazali nzela, solo mpe bomoi; moto moko te akendaka epai ya Tata soki aleki na ngai te.”*
> *— Yoane 14:6*

Lobiko eutaka te na misala, na mimeseno ya losambo, to na

makasi ya moto, kasi na kondima mosala oyo Klisto asilisaki na etumbeli ya likoló.

---

## NINI EZALI KOSALEMA SIK’OYO NA ETUMBELI YA NZAMBE?

Ezali na bituluku mibale ya basantu oyo bazali kosangana na makambo oyo ezali kosalema na etumbeli ya likoló:

1. Basantu ya bomoi (bandimi oyo bazali awa na mabele)
2. Basantu ya nkembo (bandimi oyo bakufá mpe bazali elongo na Klisto)

Bango nyonso bazali na libondeli ya kobondela mpo na basusu mpe bazali na posa makasi ya komona mwango ya lobiko ya Nzambe ekokisama.

---

## 1. Mabondeli ya Basantu ya Bomoi

Yesu ateyaki bayekoli na Ye kobondela boye:

> *“Tata na biso oyo azali na likoló, nkombo na Yo esantisama. Bokonzi na Yo boya; mokano na Yo esalema awa na mabele lokola na likoló.”*

> *— Matayo 6:9–10*

Mondimi nyonso ya solo abondelaka mpo Bokonzi ya Nzambe etongama — likambo oyo ekoya, eyebani lokola Boyei ya Mibale ya Klisto mpe Bokonzi na Ye ya Mbula Nkoto (Emoniseli 20:4–6). Baanzelu bamemaka mabondeli yango liboso ya Nzambe ntango nyonso:

> *“Anzelu mosusu ayaki mpe atelemaki pene ya etumbeli azalaki na mbɛki ya wolo ya mpaka, mpe bapesaki ye mpaka mingi mpo atya yango elongo na mabondeli ya basantu nyonso likolo ya etumbeli ya wolo liboso ya kiti ya bokonzi.”*
> *— Emoniseli 8:3*

Mabondeli yango ezali mpamba te; ezali kobongisa nzela mpo na bozongi ya Klisto mpe kosambisama ya mabele (Emoniseli 8:4–5).

---

## 2. Kolela ya Babalolami (Basantu oyo Bakufá)

Na emonaneli moko ya makasi, ntoma Yoane amonaki milimo na

nse ya etumbeli — basantu oyo babomamaki mpo na kondima na bango:

> *“Ntango afungolaki elembo ya mitano, namonaki na nse ya etumbeli milimo ya bato oyo babomamaki mpo na liloba ya Nzambe mpe mpo na litatoli oyo babatelaki. Babelelaki na mongongo makasi: ‘Nkolo Mosantu mpe ya solo, okosambisa mpe okofuta makila na biso epai ya bato ya mabele kino ntango nini?’”*
> *— Emoniseli 6:9–10*

Eteni oyo emonisi libondeli oyo ezali kokoba mpe posa ya bosembo epai ya baoyo bazali na likoló. Bazali kaka te kozela; bazali kobelela mpo bosembo ya Nzambe emonana. Balingi komona Bokonzi ya Nzambe ekokisama mpe basumuki basambisama (Emoniseli 19:1–2).

---

## MABONDELI MIBALE, MOKANO MOKO

Ntango basantu awa na mabele bazali kobondela, “Bokonzi na Yo boya,” basantu na likoló bazali koloba, “Nkolo, kino ntango nini?”

Mabondeli yango mibale ezali komonisa makambo mibale ya mokano moko:

- Baoyo bazali na bomoi balingi Klisto ayangela mpe bosembo etonda na mabele (Yisaya 11:1–9; Emoniseli 21:1–5).
- Baoyo babomamaki bazali koluka bosembo ya Nzambe mpe kokokisama ya nkanda na Ye ya sembo (Baroma 12:19; Emoniseli 6:10–11).

Nzambe azali koyanola mabondeli yango — mpe ntango oyo etikali ezali mokuse.

> *“Moko na moko apesamaki elamba ya mpembe, mpe bayebisaki bango bázela mwa ntango moke lisusu...”*
> *— Emoniseli 6:11*

Yango elakisi ete tozali na ntango ya kozela oyo Nzambe atye — ntango ya mawa epai sango malamu ezali koteyama na bikólo nyonso liboso ya nsuka eya (Matayo 24:14).

---

BOKASI YA NTANGO OYO

Makomi ekebisi biso ete mokolo ya Nkolo ekoya na mbalakaka

lokola moyibi na butu (1 Batesalonika 5:2–3). Bilembo ezali zingazinga na biso: bitumba, maladi makasi, kobeba ya bizaleli, mpe bokoli ya ba-système ya boyangeli ya mokili mobimba (lokola bilembo ya elembo ya nyama, Emoniseli 13:16–17).

Yesu Ye moko akebisaki:

> *“Koningana minene ya mabele ekozala, nzala mpe maladi na bisika ndenge na ndenge... mpe makambo ya kobangisa mpe bilembo minene ekouta na likoló.”*
> *— Luka 21:11*

Makambo nyonso oyo ezali komonisa kolongolama ya Lingomba pene, elandi na Mpasi Monene, mpe kosopama ya nkanda ya Nzambe (1 Batesalonika 4:16–17; Emoniseli 16).

> *“Bato bakoluka kufa kasi bakomona yango te; bakolinga kufa, kasi kufa ekokima bango.”*
> *— Emoniseli 9:6*

## NTANGO YA KOPONA EZALI SIK’OYO

Oyo ezali te ntango ya sango malamu ya malembe oyo epesaka kaka malamu kozanga kobongola motema. Ezali ntango ya kolamuka (Baroma 13:11), kobongola motema na solo, mpe kozonga epai ya Nzambe. Baprofeta ya lokuta mpe bateyi ya bomengo bakokoba kokosa bato mingi — ata baponami soki ekoki (Malako 13:22).

> *“Bokota na ekuke ya moke; mpo ekuke ezali monene mpe nzela ezali monene oyo ememaka na libebi, mpe bato mingi bakotaka kuna.”*
> *— Matayo 7:13*

## NDENGE YA KOMIBONGISA MPO NA LIBELA

1. Bongola motema na masumu nyonso — tika mabe na motema ya solo (Misala 3:19).
2. Batisama na kozindisama mobimba na mai, na nkombo ya Yesu Klisto (Misala 2:38; Baroma 6:4).
3. Yamba Molimo Mosantu — elembo ya lobiko na yo mpe makasi ya kozala na bomoi mosantu (Baefese 1:13–14; Misala 2:39).

4. Zala na bomoi ya bosantu mpe kokanga motema kino Klisto akozonga (Baebre 12:14; Matayo 24:13).

Soki olandi nzela oyo, obotami lisusu (Yoane 3:3–5), mpe ezala Yesu azongi lelo to nsima ya bambula mingi — okozala pene.

> *“Talá, nazali koya noki. Esengo na moto oyo abateli maloba ya esakweli ya buku oyo.”*
> *— Emoniseli 22:7*

Tika Nkolo apambola yo, apesa yo makasi, mpe abongisa yo mpo na bozongi na Ye oyo ezali pene.

Amina.

JIUNGE NA GROUP LETU LA WHATSAPP HAPA >> WHATSAPP GROUP….

Share on:
WhatsApp